

Številka: 091-28/2010

Datum: 5.10.2010

(Pri odgovoru se sklicujte na našo številko dokumenta.)

URAD VLADE ZA KOMUNICIRANJE

Gregorčičeva 25

1000 LJUBLJANA

e-pošta: gp.ukom@gov.si

ZADEVA: Predlog predlagam.vladi.si - Odgovor

ZVEZA: Vaš dopis št. 092-189/2010/1 z dne 30.9.2010

Spoštovani,

s strani vašega urada nam je bil 1.10.2010 posredovan predlog s spletnega orodja predlagam.vladi.si št. 1036, ki se glede na navedbe nanaša na zaplembo premoženja oziroma začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi v korist države. Predlog 1036 se nanaša na konkretne postopke, saj je predlagano najprej začasno zavarovanje takega zahtevka, po pravnomočnosti morebitne obsodilne sodbe pa odvzem premoženja managerjem, kot je Hilda (verjetno Tovšak).

Po proučitvi predloga je potrebno najprej poudariti, da Vlada Republike Slovenije, niti posamezno ministrstvo ni pristojni organ, ki bi lahko obravnaval tak konkreten predlog, pojasnil, kakšni so razlogi za odreditev ali ne odreditev takega ukrepa v posamezni zadevi, saj ni pristojna za izvajanje kakršnihkoli ukrepov ali kontrole, kako se v konkretni zadevi vodi postopek, skladno z načelom delitve oblasti in neodvisnosti sodstva. Prav tako enako velja za spremljanje drugih postopkov, za katere so pristojni posamezni državni organi, kakor tudi, ali se je zoper posameznika sploh začel kakšen postopek in kakšni predlogi zoper njega so bili podani.

Kljub temu pa v nadaljevanju navajamo, kako je to področje, oziroma omenjena instituta, urejeno v veljavni zakonodaji.

Veljavna zakonodaja v Republiki Sloveniji omogoča zaseg in odvzem premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem. Načeloma so represivni posegi v človekove pravice in svobošč

čine vezani na pravnomočno obsodilno sodbo, vendar pa so mogoče tudi izjeme.

Zaseg predmetov je posebno preiskovalno dejanje, ki se lahko opravi samostojno ali v okviru hišne ali osebne preiskave, po odredbi preiskovalnega sodnika. Policija pa sme še pred začetkom preiskave zaseči predmete, če bi bilo nevarno odlašati. Zasežejo se predmeti, ki se po kazenskem zakonu morajo vzeti (so bili uporabljeni ali namenjeni za kaznivo dejanje ali so nastali s kaznivim dejanjem) ali ki utegnejo biti dokaz v kazenskem postopku. Obvezno se morajo odvzeti tudi predmeti kaznivega dejanja, ki so s kaznivim dejanjem protipravno pridobljena korist, enako velja za denar in premoženje nezakonitega izvora. Po zasegu se predmeti izročijo v hrambo sodišču ali se drugače zavaruje njihova hramba, dokončno pa se odvzamejo z obsodilno sodbo. Zaseg pomeni le začasen odvzem predmetov, zato se mora med postopkom ali po končanem postopku odločiti, ali se bodo predmeti dokončno odvzeli ali vrnili lastniku.

Odvzem premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem je urejen v sedmem poglavju Kazenskega zakonika-1 (KZ-1) in sicer 74. člen KZ-1 določa, da nihče ne more obdržati premoženjske koristi, ki je bila pridobljena s kaznivim dejanjem ali zaradi njega. Taka korist se odvzame s sodno odločbo, s katero je bilo ob pogojih, določenih v KZ-1, ugotovljeno kaznivo dejanje. To pomeni, da je pogoj za odvzem obsodilna sodba, vedno pa premoženjsko korist, pridobljeno s kaznivim dejanjem, ugotavlja sodišče po uradni dolžnosti.

Če storilec kaznivega dejanja premoženjsko korist prenese na drugo fizično ali pravno osebo, se pridobljena premoženjska korist odvzame prejemniku koristi, ki se je s kaznivim dejanjem protipravno obogatil.

Naša zakonodaja kot rečeno pozna tudi izjeme, ko je mogoče v posebnem postopku, ki je urejen v 498. a členu Zakona o kazenskem postopku, na obrazložen predlog državnega tožilca odvzeti "umazan" denar ali premoženje tudi v primeru, ko se kazenski postopek ne konča s sodbo, s katero se obdolženec spozna za krivega, denar oziroma drugo premoženje pa izvira iz naslednjih kaznivih dejanj: pranja denarja po 245. členu KZ-1, kršitve proste odločitve volilcev po 151. členu KZ-1, sprejemanja podkupnine pri volitvah po 157. členu KZ-1, nedovoljenega sprejemanja in dajanja daril po 241. in 242. členu KZ-1, jemanja podkupnine po 261. členu KZ-1 ter sprejemanja koristi za nezakonito posredovanje po 263. členu KZ-1 in dajanja daril za nezakonito posredovanje po 264. členu KZ-1.

Zasežene predmete hrani sodišče, če jih ni mogoče izročiti v hrambo se na ustrezen način zavaruje njihova hramba (npr. s prepovedjo razpolaganja), sodišče pa lahko tudi odredi, da se zaseženi predmeti predajo v hrambo in upravljanje izvršiteljem, ki so imenovani po zakonu o izvršbi in zavarovanju. Uredba o postopku z zaseženimi predmeti, premoženjem in varščinami določa postopek in pogoje hrambe, prodaje in uničenja predmetov ter upravljanje z gotovinskimi in negotovinskimi sredstvi, predmete, ki niso v prostem prometu, se ne morejo prodati, ali bi bila prodaja povezana z nesorazmernimi stroški pa lahko pristojna komisija po citirani uredbi v skladu s predpisi o javnih financah podari državnim organom in organizacijam, zavodom, ustanovam ali človekoljubnim organizacijam.

Prav tako pa je mogoč poseg v premoženje še preden se izreče sodba in sicer kadar v kazenskem postopku prihaja v poštev odvzem premoženjske koristi, obstaja pa nevarnost, da bi obdolženec, sam ali preko drugih oseb, to korist uporabil za nadaljnjo kriminalno dejavnost ali da bi jo skrnil, odtujil, uničil ali kako drugače z njo razpolagal, tako, da bi onemogočil ali precej otežil njen odvzem po končanem kazenskem postopku, odredi sodišče na predlog državnega tožilca začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi, takšno zavarovanje pa je mogoče tudi v predkazenskem postopku. Začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi se odredi s sklepom, v katerem mora sodišče navesti premoženje, ki je predmet zavarovanja, način

zavarovanja (začasne odredbe po Zakonu o izvršbi in zavarovanju npr. prepoved odtujitve in obremenitve premoženja) in rok trajanja zavarovanja. Začasno zavarovanje lahko v predkazenskem postopku ter po uvedbi preiskave traja tri mesece, po vložitvi obtožnice šest mesecev, z možnostjo podaljšanja, do izvršitve pravnomočne sodne odločbe o odvzemu premoženjske koristi pa sme začasno zavarovanje skupno trajati največ deset let.

Dokler govorimo o premoženjski koristi pridobljeni s kaznivim dejanjem, ne moremo mimo ugotavljanja obstoja kaznivega dejanja oziroma vsaj določene stopnje suma, da je bilo kaznivo dejanje storjeno, odvisno od dokaznega standarda, ki se zahteva za posamezno fazo postopka in odreditev določenega "omejevalnega" ukrepa. V kazenskem postopku pri nas še vedno velja na čelo domneve nedolžnosti.

Andreja LANG
generalna direktorica